

Martin Surový

POVINNOSTI ZAMESTNÁVATEĽA

bez chýb, pŕŕkút a penále

Nemocenské poistenie
Dôchodkové poistenie
Sociálne poistenie
Zdravotné poistenie
Daň z príjmov zo závislej činnosti
Mzdová kalkulačka
Zákonník práce

2020

Poradca s. r. o.
www.poradca.sk
abos@poradca.sk

POVINNOSTI ZAMESTNÁVATEĽA

bez chýb, pokút a penále

Martin SUROVÝ

Poradca s. r. o.
Pri Celulóžke 40
010 01 Žilina
www.poradca.sk

1. ZÁKONNÍK PRÁCE 2020

PREDZMLUVNÉ VZŤAHY (§ 41 Zákonníka práce)

Pri vzniku potreby na výkon nejakej činnosti je prvým krokom obvykle rozhodnutie sa o povahe daného vzťahu medzi fyzickou osobou na jednej strane a spoločnosťou na strane druhej. Jednou z možností je pracovnoprávny vzťah (pracovný pomer, dohoda), alternatívu ponúka Obchodný zákonník alebo Občiansky zákonník (príkazné zmluvy, zmluvy o dielo, mandátne zmluvy, zmluvy o výkone funkcie).

Zákonník práce však vo svojom § 1 striktné určuje, že ak daná práca vykonávaná pre spoločnosť má charakter závislej práce, môže byť vykonávaná **vylučne v pracovnom pomere, v obdobnom pracovnom vzťahu alebo výnimčne za podmienok ustanovených v tomto zákone aj v inom pracovnoprávnom vzťahu** (§ 1 ods. 3 Zákonníka práce). **Závislá práca nemôže byť vykonávaná v zmluvnom občianskoprávnom vzťahu alebo v zmluvnom obchodnoprávnom vzťahu podľa osobitných predpisov.**

Závislú prácu, ako kľúčový rozhodovací prvok v rozhodovaní medzi pracovnoprávnym a iným vzťahom, Zákonník práce definuje pomocou nasledujúcich znakov:

- závislá práca je vykonávaná vo vzťahu nadriadenosti zamestnávateľa a podriadenosti zamestnanca
- závislá práca je vykonávaná osobne zamestnancom pre zamestnávateľa
- závislá práca je vykonávaná podľa pokynov zamestnávateľa
- závislá práca je vykonávaná v mene zamestnávateľa
- závislá práca je vykonávaná v pracovnom čase určenom zamestnávateľom
- závislá práca je vykonávaná za mzdu alebo odmenu.

V zmysle definície platí, že o závislú prácu ide, ak sú splnené všetky uvedené podmienky súčasne. To znamená, že ak neplatí aspoň jedna z nich, nemusí nutne ísť o závislú prácu a teda daný vzťah môže byť postavený aj na inom než pracovnoprávnom základe.

V prípade uzatvárania pracovnoprávneho vzťahu platia pred jeho začiatkom ustanovenia, týkajúce sa tzv. predzmluvných vzťahov (§ 41 Zákonníka práce)

- Pred uzatvorením pracovnej zmluvy je zamestnávateľ povinný oboznámiť fyzickú osobu s právami a povinnosťami, ktoré pre ňu vyplývajú z pracovnej zmluvy, s pracovnými podmienkami a mzdovými podmienkami, za ktorých má prácu vykonávať.
- Ak osobitný právny predpis vyžaduje na výkon práce zdravotnú spôsobilosť na prácu, psychickú spôsobilosť na prácu alebo iný predpoklad, zamestnávateľ môže uzatvoriť pracovnú zmluvu len s fyzickou osobou zdravotne spôsobilou alebo psychicky spôsobilou na túto prácu alebo s fyzickou osobou, ktorá spĺňa iný predpoklad.
- Zamestnávateľ nesmie vyžadovať od fyzickej osoby informácie
  - a) o tehotenstve,
  - b) o rodinných pomeroch,
  - c) o bezúhonnosti s výnimkou, ak ide o prácu, pri ktorej sa podľa osobitného predpisu vyžaduje bezúhonnosť, alebo ak požiadavku bezúhonnosti vyžaduje povaha práce, ktorú má fyzická osoba vykonávať,
  - d) o politickej príslušnosti, odborovej príslušnosti a náboženskej príslušnosti.
- Zamestnávateľ pri prijímaní fyzickej osoby do zamestnania nesmie porušiť zásadu rovnakého zaobchádzania (zákaz diskriminácie), ak ide o prístup k zamestnaniu.

Po doriešení predzmluvných náležitostí spojených s výberom vhodného uchádzača, sa pristupuje k samotnému uzatvoreniu pracovnoprávneho vzťahu:

- **Pracovný pomer sa zakladá písomnou pracovnou zmluvou medzi zamestnávateľom a zamestnancom.** Jedno písomné vyhotovenie pracovnej zmluvy je zamestnávateľ povinný vydať zamestnancomi.
- **V pracovnej zmluve je zamestnávateľ povinný so zamestnancom dohodnúť podstatné náležitosti**, ktorými sú:
  - a) druh práce, na ktorý sa zamestna-

- nec prijíma, a jeho stručná charakteristika,
- miesto výkonu práce (obec, časť obce alebo inak určené miesto),
  - deň nástupu do práce,
  - mzdové podmienky, ak nie sú dohodnuté v kolektívnej zmluve,
  - výplatné termíny, pracovný čas, výmeru dovolenky a dĺžku výpovednej doby.
- Ak písomná pracovná zmluva neobsahuje podmienky ustanovené v § 43 ods. 2, 4 a 5 ZP,** je zamestnávateľ povinný najneskôr do jedného mesiaca od vzniku pracovného pomeru vyhotoviť zamestnancovi písomné oznámenie obsahujúce tieto podmienky.

Okrem pracovného pomeru je možné uzatvoriť pracovnoprávny vzťah aj prostredníctvom dohody o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru, ktoré upravuje deviata časť Zákonníka práce. Konkrétne ide o tieto formy dohôd:

- dohody o vykonaní práce,
- dohody o pracovnej činnosti,
- dohody o brigádnickej práci študentov.

Tu však platí, že ide o pre zamestnávateľa výnimočný inštitút pri špecifických potrebách a úlohách - ak ide o prácu, ktorá je vymedzená výsledkom (dohoda o vykonaní práce) alebo ak ide o príležitostnú činnosť vymedzenú druhom práce (dohoda o pracovnej činnosti, dohoda o brigádnickej práci študentov). V iných prípadoch by sa mal využiť klasický pracovný pomer.

Pri nástupe si zamestnávateľ vyžiada od zamestnanca predloženie/vyplnenie všetkých dokladov, ktoré vyžadujú všeobecne záväzné predpisy alebo interné normy zamestnávateľa. Ide napr. o osobný dotazník zamestnanca, potvrdenie o zamestnaní (zápočtový list), výpis z registra trestov ak je potrebný, doklady o ukončenom vzdelaní ak sú potrebné, potvrdenie o zdravotnej spôsobilosti, pracovný posudok od predchádzajúceho zamestnávateľa a pod.

Ďalšie povinnosti v zmysle osobitných predpisov, ktoré sú aj predmetom ďalších častí tohto materiálu.

POVINNOSTI POČAS TRVANIA PRACOVNOPRÁVNEHO VZŤAHU (§ 47 a nasl. Zákonníka práce):

- Zamestnávateľ je povinný pridelovať zamestnancovi prácu** podľa pracovnej zmluvy, platiť mu za vykonanú prácu mzdu, utvárať podmienky na plnenie pracovných úloh a dodržiavať ostatné pracovné podmienky ustanovené právnymi predpismi, kolektívnou zmluvou a pracovnou zmluvou.
- Pri nástupe do zamestnania** je zamestnávateľ povinný zamestnanca oboznámiť s pracovným poriadkom, s kolektívnou zmluvou, s právnymi predpismi vzťahujúcimi sa na prácu ním vykonávanú, s právnymi predpismi a ostatnými predpismi na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, ktoré musí zamestnanec pri svojej práci dodržiavať.
- Oboznámiť zamestnanca** aj s ustanoveniami o zásade rovnakého zaobchádzania a s vnútorným predpisom upravujúcim oznamovanie kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti.
- Zamestnávateľ je tiež povinný pri nástupe do zamestnania oboznámiť** mladistvého zamestnanca, a v prípade fyzickej osoby vykonávajúcej ľahké práce uvedené v § 11 ods. 4 aj jej zákonného zástupcu, o možných rizikách vykonávanej práce a o prijatých opatreniach týkajúcich sa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.
- Preradiť zamestnanca na inú prácu,** pokiaľ nastanú dôvody taxatívne vymenované v § 55 Zákonníka práce.
- Viesť evidenciu** v zmysle § 99 Zákonníka práce pracovného času, práce nadčas, nočnej práce, aktívnej časti a neaktívnej časti pracovnej pohotovosti zamestnanca tak, aby bol zaznamenaný začiatok a koniec časového úseku, v ktorom zamestnanec vykonával prácu alebo mal nariadenú alebo dohodnutú pracovnú pohotovosť.
- Dodržiavať limity pracovného času** zamestnanca podľa § 85.
- Zriaďiť a zabezpečiť rozvrh práce** a pracovných zmien v súlade s regulatívnymi ustanoveniami Zákonníka práce o začiatku a konci pracovného času (§ 90), prestávkach v práci (§ 91), nepretržitý denný a týž-